

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени подобности теме и кандидата за израду докторске дисертације

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Орган који је именовао комисију: Научно-наставно вијеће Филозофског факултета

Датум именовања комисије: 14.11.2016.

Број одлуке: 07/3.2255-3/16

Састав комисије:

1. Ненад Сузић	Редовни професор	Педагошке науке, Општа педагогија, Методика ВОР-а
Презиме и име	Звање	Научно поље и ужа научна област
Филозофски факултет, Бања Лука		Предсједник
Установа у којој је запослен-а		Функција у комисији
2. Драженко Јоргић	Ванредни професор	Педагошке науке Андрологија
Презиме и име	Звање	Научно поље и ужа научна област
Филозофски факултет, Бања Лука		Члан
Установа у којој је запослен-а		Функција у комисији
3. Тања Станковић-Јанковић	Ванредни професор	Педагошке науке Методика ВОР-а
Презиме и име	Звање	Научно поље и ужа научна област
Филозофски факултет, Бања Лука		Члан
Установа у којој је запослен-а		Функција у комисији
4. Златко Павловић	Ванредни професор	Педагошке науке Општа педагогија
Презиме и име	Звање	Научно поље и ужа научна област
Филозофски факултет, Источно Сарајево	Ванредни професор	Члан
Установа у којој је запослен-а		Функција у комисији

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име, име једног родитеља, презиме: Семко (Рефик) Лозић

1. Датум рођења: 10.09.1957. Мјесто и држава рођења: Šiprage, Bosna i Hercegovina

II.1 Основне студије

Година уписа: 1983.

Година завршетка: 1987.

Просјечна оцјена током студија: 7.00

Универзитет: у Новом Саду, Република Србија

Факултет/и: Филозофски факултет

Студијски програм: Педагогија

Звање: професор педагогије (VII - 1)

II.2 Мастер или магистарске студије

Година уписа: 2008.

Година завршетка: 2013.

Просјечна оцјена током студија: 8.00

Универзитет: Сарајево, Босна и Херцеговина

Факултет/и: Филозофски факултет

Студијски програм: Педагогија

Звање: Магистар педагошких наука

Научна област: Развој педагошке дјелатности у процесу реформирања школе

Наслов завршног рада: "Сигурна школа из перспективе наставника"

II.3 Докторске студије

Година уписа:

Факултет/и:

Студијски програм:

Број ЕЦТС до сада остварених:

Просјечна оцјена током студија:

II.4 Приказ научних и стручних радова кандидата

Р. бр.	Аутори, наслов, издавач, број страница	Категорија ¹
1.	Семко Лозић, „Сигурна школа из перспективе наставника“, Педагошко друштво Војводине, Нови Сад, Република Србија, број страница 167.	Публикација –насиље у школи-Превенција ЦОБИСС.СР-ИД 283136007
<p><i>Кратак опис садржине:</i> Садржај се односи на уводна разматрања, теоријски оквир истраживања, методолошки оквир истраживања, анализу и интерпретацију резултата истраживања, закључна разматрања, литературу и интернет странице, прилоге и биљешку о аутору.</p> <p>Рад под насловом Лозић, С. (2014). <i>Сигурна школа из перспективе наставника</i>. Нови Сад: Педагошко друштво Војводине, представља истраживање које је штампано као засебна брошура. Обрађујући тему из наслова мр Семко Лозић слиједи академску логику. Почиње од докумената о заштити дјецe, зати се бави проблемима идентификације и препознавања ризика од насилја, затим даје преглед важнијих истраживања овог феномена, а потом прелази на ефикасност досад познатих и примијењених програма редукције насилничког понашања ученика, потом се бави узроцима агресије, слиједи списак препорука школама и сугестија како остварити квалитетну школу. Слиједи методолошка апаратура у којој аутор дефинише предмет и проблем истраживања, даје генералну хипотезу, методе истраживања, а потом резултате и дискусију. Ово истраживање окренуто је наставницима и родитељима. Резултати показују да наставници имају позитивне процјене о томе које су карактеристике сигурне школе и како ју је могуће развити. Они сматрају да је уважавање свих учесника у наставном процесу кључ сигурности. Ово је у складу са налазом Данијела Олвеуса (1996) који је нашао да школа значајно подстиче насиље ако његује принуду и хијерархијске односе.</p>		
<p><i>Рад припада проблематици докторске дисертације:</i> ДА НЕ</p> <p><u>ДЈЕЛИМИЧНО</u></p>		

Р. бр.	Аутори, наслов, издавач, број страница	Категорија
2.	Semko Lozić, „Агресивност и понашање ученика“, Удружење наставника Федерације БиН, Čасопис за теорију и праксу одгоја и образовања „Наша школа“, Сарајево број 72, година 2015., број страница 18 (од стране 19 до 37).	Rasprave i članci
<p><i>Кратак опис садржине:</i> Садржај се односи на резиме, уводне напомене, агресивност и понашање у школском окружењу, различите облике агресије, карактеристике агресивног понашања, могуће узроке проблема и фактори који потенцирају појаву агресивног</p>		

¹ Категорија се односи на оне часописе и научне скупове који су категорисани у складу са Правилником о публикавању научних публикација („Службени гласник РС“, бр. 77/10) и Правилником о мјерилима за остваривање и финансирање Програма одржавања научних скупова („Службени гласник РС“, бр. 102/14).

понашања, корелате агресивног понашања, како наставници и ученици опажају агресивно понашање, редукцију и модификацију агресивног понашања, закључна разматрања, литературу и интернет страницу.

Други рад под насловом Лозић, С. (2014). Агресивност и понашање ученика. *Учитель*, 22(4). 657–676, представља систематизацију узрока агресивног понашања ученика и може послужити сваком наставнику и педагогу као добар прегледни увид у узроке агресије ученика. Конкретно, аутор полази од тврдње да није случајно што се дјеца понашају агресивно у школи. Затим разрађује форме или видове агресије која се појављује међу дјецом школског узраста. Као узроке агресије ученика Лозић наводи: когнитивне карактеристике ученика, афективне карактеристике ученика и опште карактеристике ученика. Као узроке наводи: (1) ситуацију у друштву, (2) проблеме у породици, (3) утицај школе, (4) духовни аспект, (5) савремени стил живљења. Ове узроке аутор детаљније образлаже у контексту савременог шкоства у БиХ. Агресивна дјеца своје понашање најчешће објашњавају тезом да су испровоцирана. У том контексту мр Семко Лозић разлаже узрасне разлике, полне разлике и социјалну некомпетентност дјеце. Под насловом Како ученици и наставници опажају агресивно понашање аутор разликује ученике као жртве, ученике као насилнике, ученике као жртве и насилнике истовремено и ученике као свједоке. Свакој од ових група ученика треба педагошка помоћ. На концу овај рад доноси низ препорука о томе како редуковати насиље межу ученицима.

Рад припада проблематици докторске дисертације: ДА НЕ

Р. бр.	Аутори, наслов, издавач, број страница	Категорија
	Лозић, С. (2015). Школа као фактор ризика и заштитни фактор појаве насиља. <i>Наша школа бр. 4</i> .	
3.	Трећи рад, под насловом Лозић, С. (2015). Школа као фактор ризика и заштитни фактор појаве насиља. <i>Наша школа бр. 4</i> . Рад је прошао анонимне рецензије и прихваћен за објављивање, представља научни рад у категорији прегледних радова по чл. 46 Правилника о публикавању наућних публикација („Службени гласник Републике Српске“ бр. 7710 од 13.10.20101). Овај рад посвећен је првенствено социјализацији као фактору превенције насилништва над дјецом. Као препоруке за ефикасно дјеловање школе на плану спречавања вршњачког насиља аутор наводи: (1) препознати ране знакове и факторе ризика за насиље межу ученицима, (2) сачинити адекватан план интервенције, (3) уредити претпоставке за поштовање закона, (4) физички дизајнирати школску зграду као сигурно мјесто за ученике, (5) развити адекватну школску дисциплину, (6) сачинити квалитетан програм превенције насиља, (7) укључити родитеље и локалну заједницу, (8) евалуирати и наградити интервенције. Аутор на крају указује да су школе до сада недовољно посвећивале пажње овом феномену, да је вршњачко насиље маргинализовано као феномен, а да су школе својим начином рада подстицале управо то насиље.	
Рад припада проблематици докторске дисертације: <u>ДА</u> НЕ		
ДЈЕЛИМИЧНО		

Да ли кандидат испуњава услове?

ДА

НЕ

Кандидат испуњава услове.

ДА

III ПОДАЦИ О МЕНТОРУ/КОМЕНТОРА

Биографија ментора/коментора (до 1000 карактера):

НЕНАД СУЗИЋ (11.10.1950, Прусци; Нови Град). Након завршене учитељске школе у Приједору завршио је педагогију и социологију на Филозофском факултету у Загребу. Магистрирао је на истом факултету на тему „Ученик као субјект моралног формирања“ 1989. године у Загребу. Докторску дисертацију је одбранио на Филозофском факултету у Београду на тему „Особине наставника и однос ученика према настави“ 1995. године.

Кретање у служби: Као учитељ ради 1970. године а као наставник у предметној настави 1971. године. Посао педагога обавља од 1976. до 1981. године у Центру основних школа Нови Град. Од 1981. до 1993. године професор је социологије и психологије у средњој школи. Од 1987. до 1993. године обавља посао помоћника директора а затим обавља дужност директора Школског центра у Новом Граду. Од 1993. до 1996. године ради као надзорник у Републичком педагошком заводу Бања Лука. Од 1996. године предаје педагогију на Филозофском факултету у Бањој Луци. У периоду од 1998. до 2000. године обавља дужност министра просвјете у Влади Републике Српске. Сада предаје педагогију и социологију образовања у Бањој Луци.

Радови из области којој припада приједлог докторске дисертације:

Р. бр.	Аутори, наслов, издавач, број страница
1.	Naučni rad – istraživanje: (M 33: 1 bod; Originalni naučni rad na naučnom skupu međunarodnog značaja: 10 bodova u RS) Suzić, N., & Branković, D. (2012). Informal youth violence. In M. Zhu (Ed.), <i>ICEEM 2012: International Conference on Economic, Education and Management</i> , (pp. 19–31). Shanghai: Hong Kong Education Society.
2.	Istraživanje: (Naučni rad na naučnom skupu nacionalnog značaja: 2 boda u RS) Suzić, N. (2013). Doživljaj sreće, nasilje i zlostavljanje mladih. U zborniku <i>Unapređenje kvalitete života djece i mladih</i> (str. 19–32). Tuzla: Udruženje za podršku i kreativni razvoj djece i mladih.
3.	Originalni naučni rad: (M23: 4 boda; Izvorni rad u zborniku i časopisu međunarodnog značaja: 10 bodova) Suzić, N., & Lowder, H. (2013). Fear of the future and futurological orientations of students: The future is not a gift, it is an achievement. Work at International Conference “ <i>The 2013 International Conference on Advanced ICT for Education</i> ” (pp. 11–15). Hainan, China: Atlantis Press.
4.	Истраживање: (Рад у неиндексираном зборнику, 0 бодова) Сузић, Н. (2014). Доживљај среће, насиље и злостављање младих. Уредио Д. Бранковић: Зборник <i>Насиље и злостављање младих</i> , (стр. 11–23). Бања Лука: Филозофски факултет.
5.	Istraživanje: (M23: 4 boda; Izvorni rad u časopisu međunarodnog značaja: 10 bodova u RS) Suzić, N. i Jevtić, B. (2014). Students as victims and bullies, their academic self-concept and interpersonal trust within family. <i>Jökul Journal</i> , 64(12). 120–130.

IV ОЦЈЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

IV.1 Формулација назива тезе (наслова)

Тема под насловом “Програм превенције вербалног насиља над и међу ученицима – експериментална провјера” поредставља вјечити изазов за педагошку теорију и праксу. Наиме, под овим насловом могуће је тестирати више програма вршњачког насиља, а да сваки програм има другачију основу, другачији приступ. На примјер, један програм се може базирати на селф-концепту ученика, други на односима између ученика и

наставника, трећи на укључености ученика у наставу и рако даље.
 Наслов тезе је формулисан коректно. Педагошки адекватно и апликационо.
 Тема “Програм превенције вербалног насиља над и међу ученицима – експериментална провјера” је у наслову добро формулисана и као таква подобна је за израду дисертације.

Наслов тезе је подобан?

ДА НЕ

Наслов тезе је подобан.

ДА

IV.2 Предмет истраживања

Предмет истраживања је вербално насиље над и међу ученицима. Ово је најчешћи вид насиља у савременим школама, недовољно истражен. Ово истраживање ће сигурно дати допринос разрјешавању вербалног насиља у школама.

Предмет истраживања је подобан?

ДА НЕ

Предмет истраживања је подобан.

ДА

IV.3 Најновија истраживања познавања предмета дисертације на основу изабране литературе са списком литературе

Једно истраживање неформалног вршњачког насиља показује да неформално насиље није довољно истражено, а да има више форми које није лако регистровати: ругање, понижавање, подсмјехивање, сегрегацију, медијски мобинг, уцјене путем интернета и слично. Рад на ову тему објављен је у Шангају под насловом: **Suzić, N., & Branković, D.** (2012). Informal youth violence. In M. Zhu (Ed.), *ICEEM 2012: International Conference on Economic, Education and Management*, (pp. 19–31). Shanghai: Hong Kong Education Society. Постоји више истраживања ефикасности програма превенције вршњачког насиља (Табела 1).

Табела 1

Ефекти различитих програма у сузбијању насиља широм свијета

Аутор/и	Узорак	Доб	Држава	Програм	Ефекти
Bagley & Prichard (1998)	1200	5–11	Енглеска	Дјеловање социјалних радника и ђколе заједно.	Значајно смањење насиља међу ученицима обухваћеним истраживањем.
Leadbeater, Hougland, & Woods (2003)	432	6	Западна Канада	Програм превенције вршњачког жртвовања, мучења.	Значајно смањење вршњачке агресије и повећање социјалних компетенција, смањење емоционалних проблема.
Mensini, Codecasa, Belenni & Cowie (2003)	289	11-14	Италија	Модел вршњачке подршке: интервентно успостављање пријатељства.	Значајно повећање броја вршњака спремних да заштите жртву.
Mueller &	28	8-9	САД	Обука наставника	Пораст способности

Parisi (2002)				плус консултант.	наставника да се носе са насиљем.
Newman (1999), Olweus (1997)	2500	11-14	Норвешка	Укључивање одраслих ауторитета и породична топлина.	Значајно смањење насилништва и повећање подршке жртви.

У Табели 1 приказани су резултати различитих истраживања превенције вршњачког насиља широм свијета. Неупућени (нестручњаци) би могли рећи како је ова тема већ истраживана. Овдје јасно видимо да се иста тема може истраживати са више аспеката и у различитим програмима третирати.

Литература која прати радњу:

- Ajanović, DŽ. (1995). *Odgojna funkcija srednje škole*. Tešanj: Planjax.
- Ajanović, DŽ. (1982). Stavovi mladih o sebi i svojoj generaciji. *Škola danas*, 1-2,
- Ajanović, Dž. i Stevanović, M. (1998). *Školska pedagogija*. Sarajevo: Prosvjetni list.
- Ajanović, Dž. (2000). Demokratski odgoj i aktivno učenje. Zenica: *Didaktički putokazi*, br. 18.
- Ajanović, Dž. (1999). Autoinstrukcijom u školu budućnosti. Zenica: *Didaktički putokazi*, br. 14.
- Ajanović, Dž. (1995). Nove paradigme kvalitetne škole. *Didaktički putokazi* br. 10.
- Ajanović, Dž. i Stevanović, M. (2006). Metodika vannastavnih aktivnosti učenika. Zenica: Pedagoški fakultet.
- Babić, D. (2004). Stigmatizacija i identitet Roma – pogled >>izvana<<: slučaj učenika Roma u naselju Kozari Bok. Na sajtu: <http://www.google.com.au/search?q=etiketiranje+ucenika&hl=bs&start=30&sa=N>
- Babić, V. (1983). Međuljudski odnosi u školi. Sarajevo: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Barbir, D. (2009). Kako razviti samopouzdanje i samosvijest kod djece. Na sajtu: <http://www.udruzenje-baranja.hr/vijesti.asp?id=254>
- Bevanda, M. (2004). *Život (ne)svakidašnji – pedagoški ogledi*. Sarajevo: Hrvatsko društvo za znanost i umjetnost.
- Bijeli papir (2003). *Zajednička strategija za modernizaciju osnovnog i općeg srednjeg obrazovanja u BiH*. Sarajevo: Obrazovne vlasti u BiH uz pomoć EC-TAER programa i Evropske unije.
- Brkić, M. (1985). *Teorija i praksa moralnog odgoja*. Sarajevo: Veselin Masleša.
- Brkić, M. (1999). Odgoj za demokratiju, temeljno ljudsko pravo i obaveza. Zenica: *Didaktički putokazi*, br. 14.
- Ćatić, R. (2004). Profesionalni razvoj nastavnika, trajni proces. Zenica: *Didaktički putokazi*, br. 31.
- Čaušević, R. (2003). *Trauma i škola*. Zenica: Dom štampe.
- Daun, A. i Jansson, S. (2004). Evropljani: kultura i identitet. Na sajtu: <http://www.hds/revija/pdf/3-4-2005/09evropljani.pdf>.
- Dizdarević, I. (1987). Psihologija masovne komunikacije. Sarajevo:
- Dizdarević, I. (1997). *Kakvu ličnost obrazujemo*. Sarajevo: Zbornik radova (Obrazovanje u BiH).
- Dizdarević, I. (1980). *Stvaralaštvo i društveno ponašanje mladih*. Sarajevo:
- Domović, V. (2009.). Profesionalni identitet učitelja i nastavnika. Na sajtu: <http://www.domus.srce.hr>
- Državna strategija za borbu protiv nasilja nad djecom (2007). Na sajtu:

www.zastitimodjecuodnasilja.org

- Dorđević, D. (2009). Preventiva kao odgovor kurativi i nemoćnom opisivanju agresije i vršnjačke netolerancije u školama. *Pedagoška stvarnost* br. 3-4.
- Dorđević, B. i Dorđević, J. (1988). *Učenici o svojstvu nastavnika*. Beograd: Institut za pedagoška istraživanja.
- Đurić, S. i Popović-Čitić, B. (2007). *Bezbedna škola*. Beograd:
- Enciklopedijski riječnik pedagogije (1963). Zagreb: Matica Hrvatska.
- Filipović, I. *Kako biti bolji roditelj*. Zagreb: Alinea.
- Furlan, I. (1967). *Učenje kao komunikacija*. Zagreb:
- Filipović, N. (1988). *Mogućnosti i dometi stvaralaštva učenika i nastavnika*. Sarajevo: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva;
- Fočo, S. (2003). *Sociologija odgoja i obrazovanja*. Zenica: Dom štampe.
- Forward, S. i Buck, C. (2005). Otrovní roditelji. Na sajtu: http://free-ka.t-com.hr/Savjetovaliste_Karlovac
- Galetić, G. (2009). Nasilje među djecom. Na sajtu: <http://www.ti-si-sunce.hr/Textovi/Textovi/NASILJE%20MEDU%20DJECOM-za%20web-vecernji520list-Asja.htm>
- Glasser, W. (2005). *Kvalitetna škola bez prisile*. Zagreb: Eduka.
- Glasser, W. (1993). *Nastavnik u kvalitetnoj školi*. Zagreb: Educa.
- Grandić, R. i sar.(2008). *Prilozi teorije škole*. Novi Sad: Savez pedagoških društava Vojvodine.
- Grandić, R. i sar. (2007). *Prilozi porodičnoj pedagogiji*. Novi Sad: Savez pedagoških društava Vojvodine.
- Herceg, V. (1984). *Nastavnik u svaremenoj nastavi*. Sarajevo: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Heiting, H. (1997). *Humana škola: škola mišljenja na nov način – vještina praktičnog uma*. Zagreb: Educa.
- Hopić, D. (2008). Nasilje među djecom. Didaktički putokazi br.46, XIV, 7–16.
- Identitet, integritet, zrelost, normalnost. Na sajtu: http://www.fpn.bg.ac.yu/pages/p_id3/data/identitet.ppt
- Ilić, M. i drugi (1991). *Nastavnik u uslovima savremenih promjena*. Banja Luka: Pedagoška akademija.
- Jelača, N. (2002). Trebaju li zlostavljena djeca kontakt s roditeljem zlostavljačem. Na sajtu: <http://www.hrčak.sree.hr>
- Jurić, V. (1974). *Učeničko pitanje u savremenoj nastavi*. Zagreb:
- Knežević-Florić, O. (2007). *Osnovi socijalne pedagogije*. Novi Sad: Savez pedagoških društava Vojvodine.
- Knežević-Florić, O. (2008). Nasilje među adolescentkinjama. *Pedagoška stvarnost*
- Konvencija o pravima djeteta (1989). Na sajtu: http://www.unicef.org/bih/ba/media_13289.html, <http://www.ombudsmen.gov.ba/materijali/preporuke/preporuke%20Un%20tijelima/04%20CRC%20Zakljucna%20razmatranja.pdf>
- Korunić, P. (2003). Nacija i nacionalni identitet. Na sajtu: <http://mudrac.ffzg.hr/~pokorunic/pdf/Etnicki-i-nacionalni-identitet.pdf>
- Krivični zakon (2006). Na sajtu: http://www.antitrafficking.gov.ba/fajlovi/Kazneni_zakon_BH.pdf, te na sajtu: http://www.mup.vladars.net/zakoni_lt/bih/Krivicni%20zakon%20Bosne%20i%20Hercegovine_lat.pdf
- Krneta, Lj. (1981). *Škola na putevima progresá*. Sarajevo: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Kvašćev, R. (1975). *Posticanje i sputavanje stvaralačkog ponašanja ličnosti*. Sarajevo:
- Kvašćev, R. (1976). *Psihologija stvaralaštva*. Beograd:

- Krkljuš, S. (1977). *Učenje u nastavi otkrivanjem*. Novi Sad:
- Karić, N. (2005). Mogućnosti socijalno-zaštitne funkcije škole. *Naša škola*, br. 35.
- Konvencija o pravima djeteta – Djeca prije svega – UNICEF.
- Lozić, S. (2014). *Sigurna škola iz perspektive nastavnika*. Novi Sad: Pedagoško društvo Vojvodine.
- Lozić, S. (2015). Agresivnost i ponašanje učenika. *Naša škola* br. 72, 242.
- Majdak, M. i Kamenov, Ž. (2009). Stigmatiziranost i slika o sebi maloljetnih počinitelja kaznenih djela. Na sajtu: <http://hrcak.srce.hr/>
- Mandić, P. (1980). *Humanizacija odnosa u školi*. Sarajevo: Prosvjetno-pedagoški Zavod.
- Matijević, M. (1991). *Osnovna škola na pragu 21. stoljeća*. Zagreb:
- Mavrak, M. (2002). Praktikum za kreativniji rad učenika i nastavnika. Sarajevo: MDD.
- Mravar, P. (2007). Slovenska iskustva o sprečavanju nasilja u školama. *Napredak* br. 4, 512–533.
- Muk, K. (2006). Samopoštovanje i nasilje. Na sajtu: http://www.centar-angel.hr/HR/articles/Samopostovanje_i_nasilje.php
- Muminović, H. (2000). *Mogućnosti efikasnijeg učenja u nastavi*. Sarajevo: Des.
- Muminović, H. (2006). Odgoj i obrazovanje između tradicijskog i savremenog. *Didaktički putokazi*, br. 39.
- Muminović, H. (2007). Afektivni aspekti nastave. Na sajtu: http://pedagozi.890m.com/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=4&Itemid=27
- Mužić, V. (1973). *Metodologija pedagoškog istraživanja*. Sarajevo: Zavod za izdavanje udžbenika.
- Nadimci (2006). Na sajtu: <http://www.hasic-online.at/kultura/imena-i-nadimci-mogakraja/index.html>; i na sajtu: <http://www.likaworld.net/lika/index.php>
- Nasilje u društvu – izazov suvremenom socijalnom radu (2006). Na sajtu: <http://www.husr.hr/publikacije/zborniksazetaka.pdf>
- Nickname (). Na sajtu: <http://en.wikipedia.org/wiki/Nickname>
- Novi društveni ugovor između žena i muškaraca: uloga obrazovanja (). Na sajtu: <http://www.hds/revija/pdf/3-4-2005/09europljani.pdf>
- Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini (2003). Sarajevo: Obrazovni priručnik za nastavnike (). Posebne potrebe u učionici. Studijski materijal UNESCa.
- Olport, G. (1991). *Sklop i razvoj ličnosti*. Bugojno: Katarina.
- Ovčina, M. (2009). Kako pomoći agresivnom djetetu i žrtvi nasilja. *Prosvjetni list* br. 957, LXIV.
- Olveus, D. (1998). *Nasilje među djecom u školi*. Zagreb: Školska knjiga.
- Pašalić-Kreso, A. (2004). *Koordinate obiteljskog odgoja*. Sarajevo: Nacionalna i Univerzitetska biblioteka BiH;
- Pašalić-Kreso, A. (2000). Razumijevanje različitosti i tolerancija, temelj demokratskog odgoja. *Didaktički putokazi* br. 18.
- Pašalić-Kreso, A. (2004). Ustav i obrazovanje u BiH. *Naša škola*, br. 28.
- Palov, M. (1982). Pedagog kao stručni saradnik u funkciji unapređivanja vaspitno-obrazovnog rada. *Nastava i vaspitanje* br. 3-4.
- Perasović B. (2007). Sociologija kulture. Na sajtu: http://www.sajt.com.hr/naslovna/index.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=52&Itemid=30
- Pedagoška enciklopedija II (1989). Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Percepcija i učenje (). Na sajtu: http://www.ekof.bg.ao.yu/nastava/posdiploma/organizaciono_ponasanje/doc/
- Pivac, J. (1988). *Škola u svijetu promjena*. Zagreb: Filozofski fakultet.
- Potkonjak N. (2003). *XX vek – ni vek deteta – ni vek pedagogije*. Novi Sad:

- Pehar, L. (2007). *Psihološke posljedice reforme osnovne škole*. Sarajevo: Službeni list Bosne i Hercegovine.
- Pehar, L. (2003). Reforma koja ulazni na vrata, ali bez kucanja. *Didaktički putokazi*, br. 30.
- Porodični zakon BiH (2005). Na sajtu: http://www.narkomanija.ba/fileamid/zakonodavstvo/BiH_Porodični_zakon_fbih
- Previšić, V. (2007). *Kurikulum: teorije-metodologije-sadržaja-strukture*. Zagreb: Školska knjiga.
- Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima (2004). Na sajtu: http://www.sos-telefon.hr/hr/zbirka_propisa/protokol-o-postupanju-u-slucaju-nasilja-medu-djecom--i-mladima.pdf
- Prpić, I. (2005). Vršnjačko nasilje među djevojčicama (). Na sajtu: <http://www.google.ba/search?q=verbalno+omalova%C5%BEavanje-i-u%C4%8Denika&hl=bs&start=10&sa=N>
- Prvačić, I. i Rister, M. (2005). Samopoštovanje je odraz slike o sebi (). Na sajtu: <http://www.vasezdravlje.com/izdanje/clanak/598/>
- Rumpf, J. (2009). *Vikati, udarati, uništavati*. Zagreb: Naklada Slap.
- Rašidagić, E. K. (2006). *Problemi djece i omladine u kontekstu ljudskih prava u BiH*. Sarajevo
- Redžić, A. (2000). Učenici žele zadovoljnije nastavnike. Na sajtu: <http://www.zjzpgz.hr/nzl/6/nasilje.htm>
- Slatina, M. (2002.) *Obrazovni menadžment u Bosni i Hercegovini*. *Didaktički putokazi*, br. 27.
- Slatina, M. (). *Od individue do ličnosti, uvođenje u teoriju konfluentnog obrazovanja*. Zenica: Dom štampe.
- Smiješni nadimci (2010). Na sajtu: http://vijesti.gorila.hr/zabava_i_lifestyle/showbiz/zabava/smijesni_nadimci
- Stevanović, M. (2004). *Škola po mjeri učenika*. Varaždinske Toplice: Znanstvena biblioteka.
- Stevanović, M. (2001). Čimbenici koji doprinose kvalitetnoj nastavi. *Didaktički putokazi*, br. 25.
- Stevanović, M. (1996). *Odgoj u obitelji i školi*. Pula: Nezavisno izdanje.
- Stipančić, M. (2009). Slika o sebi. Na sajtu: <http://www.dijete.net/strucnisavjetioki52007.shtml>
- Suljkić-Hadžić, M. (2005). Važnost uloge nastavnika kako nositelja promjena. *Naša škola* br. 32.
- Suzić, N. (2005). *Pedagogija za XXI vijek*. Banja Luka: TT-Centar.
- Suzić, N., & Branković, D. (2012). Informal youth violence. In M. Zhu (Ed.), *ICEEM 2012: International Conference on Economic, Education and Management*, (pp. 19–31). Shanghai: Hong Kong Education Society.
- Srna, J. (2003). *Nasilje*. Beograd: IP Žarko Albulj.
- Šarunić, I. (2005). Što je školsko zlostavljanje (bullying)? Na sajtu: <http://www.roda.hr/tekstovi.php>
- Šehović, M. i Tomić, R. (2004). Najozbiljniji oblik ugrožavanja prava djeteta. *Prosvjetni list*, br. 913, 10–11.
- Terzić, Đ. (1995). Nasilje prema djetetu (zlostavljanje), *Napredak – časopis za pedagoškijsku teoriju i praksu*, br. 4. 421–426.
- Tillman, K. J. (1994). *Teorija škole*. Zagreb: Educa.
- Trifunović, V. (2005). Socijalni uslovi i neprilagođeno ponašanje učenika. *Inovacije u nastavi XVIII*, 73–82.
- Trslić, M. (2009). Pojam o sebi i samopoštovanja (). Na sajtu: <http://www.ti-si-sunce.hr/pojam-o-sebi-i-samopoštovanje/>

Ustav Bosne i Hercegovine (1995). Na sajtu:

http://www.ccbh.ba/public/down/USTAV_BOSNE_I_HERCEGOVINE_hrv.pdf i na sajtu: http://www.ccbh.ba/public/down/USTAV_BOSNE_I_HERCEGOVINE_bos.pdf

Vrgoč, H. (1999). Agresivnost(nasilje) u školi. Zagreb: Hrvatski pedagoški književni zbor.

Vujović, T. (). Strukturalne razlike između maloljetnih delikvenata i adolescenata društveno prihvatljivog ponašanja u stavovima o percipiranom ponašanju roditelja. Na sajtu:

<http://www.socioloskaluca.cg.ac.yu/PDF/T.%20Vujovic%20202007%20-%201.pdf>

Vukasović, A. (1999). *Obitelj – vrelo i nositeljica života*. Zagreb: Hrvatski katolički zbor, „MI“.

Zakon o osnovnom obrazovanju BiH (2004). Na sajtu: <http://www.oscebih.org/documents/14-bos.pdf>

Zakon o ravnopravnosti polova BiH (). Na sajtu:

http://www.arsbih.gov.ba/Upload/SC/Zakon_o_ravnopravnosti_spolova_bih%5B1%5D.pdf

Zaštita djece (). Na sajtu: [http://www.sos-telefon-](http://www.sos-telefon-beograd.org.yu/publikacije/Knjiga/Zastita_dece.pdf)

[beograd.org.yu/publikacije/Knjiga/Zastita_dece.pdf](http://www.sos-telefon-beograd.org.yu/publikacije/Knjiga/Zastita_dece.pdf)

Zaštita od nasilja u obitelji (). Na sajtu: <http://www.roda.hr>

Zganec-Brajsa, A.(2003). *Dijete i obitelj – emocionalni i socijalni razvoj*. Zagreb: Naklada Slap.

Zloković, J. i Bilić, V. (2006). Emocionalno i tjelesno nasilje nad djecom. *Napredak – Časopis za pedagogijsku teoriju i praksu, br. 1.*

Избор литературе је одговарајући?

ДА НЕ

Избор литературе је одговарајући.

ДА

IV.4 Циљеви истраживања

Циљ истраживања је тестирати ефикасност програма сузбијања вербалног насиља међу ученицима. Ако, наиме, знамо да вербално насиље претходи физичком, јасно је да ће овај програм имати посебан значај. Остварењем овог циља повећаће се знање наставника о овом феномену, поспјешитиће се њихова ефикасност у раду са ученицима на редукцији и превенцији насиља међу ученицима.

Циљеви истраживања су одговарајући?

ДА НЕ

Циљеви истраживања су одговарајући.

ДА

IV.5 Хипотезе истраживања: главна и помоћне хипотезе

Основна, односно радна хипотеза од које аутор полази је да ће програм редукције и сузбијања вербалне агресије међу ученицима показати статистички значајне учинке, да ће резултирати смањењем агресије и да ће верификација овог програма омогућити другим школама да изграде властити квалитетан програм прилагођен њиховим ученицима и условима.

Рјешење проблема сузбијања агресије доноси експериментални програм у коме ће ученици проћи фазе идентификације са жртвом агресије, са агресором и проматрачем. Очекује се да ће овај програм редукovati вршњачку агресију међу ученицима.

Хипотезе истраживања су јасно дефинисане?

ДА НЕ

Хипотезе истраживања су јасно дефинисане.

ДА

IV.6 Очекивани резултати хипотезе

Уколико експеримент покаже да је вршњачко насиље могуће редуковати организованим и добро постављеним програмом, ово ће бити немјерљив допринос свакој школи која има намјеру да редукује, односно сузбије вршњачку агресију међу ученицима. Једно мета-аналитичко истраживање у Орегону показало је да у осамнаест земаља и различитих школа вршњачком насиљу приступају од игноранције до сериозних и озбиљних програма (Merrell, Gueldner, Ross, & Isava, 2008). Од осамнаест тестираних само три нису дала пожељне ефекте. Морамо поћи од претпоставке да се агресија ученика цивилизацијски разликује у БиХ и САД, али и од тога да неки аспекти агресије вриједи за све средине и културе на свијету. То је један од најозбиљнијих основа значајна истраживања које намјерава реализовати мр Семко Лозић у оквиру теме “Програм превенције вербалног насиља над и међу ученицима – експериментална провјера”.

Очекује се да ово истраживање:

- Научно тестира ефикасност једног програма за сузбијање вршњачког насиља;
- Резултира примјенљивим програмом сузбијања вршњачког насиља у школама;
- Верификује инструментариј за мјерење нивоа вршњачког насиља;
- Даде допринос примјени науке методологије у истраживању неформалног насиља над и међу младима.

Ови, и други, налази даће несумњив допринос педагошкој теорији и пракси.

Очекивани резултати представљају значајан научни допринос? **ДА** **НЕ**

Очекивани резултати представљају значајан научни допринос. **ДА**

IV.7 План рада и временска динамика

Ученици и наставници ће попунити батерију инструмената који су посвећени дијагностици вршњачког вербалног насиља. Након тога, наставници ће реализовати експериментални програм сузбијања вербалног насиља у одјељењским заједницама. Након реализације програма слиједи поновно тестирање ученика и наставника истим инструментима како би се утврдила статистичка значајност разлика између иницијалног и финалног мјерења.

Сви подаци о иницијалним и финалним мјерењима, о ефикасности експерименталног програма, биће унесени у статистички програм SPSS Statistica For Windows а налази ће методолошки бити адекватно укрупњени, статистички обрађени и методолошким методама упоређени.

Временску динамику овдје није могуће дати јер се не зна да ли ће Сенат Универзитета у Бањаој Луци и када одобрити ову тему. Ако тема буде одобрена, експеримент ће бити реализован у другом полугодишту школске 2016/2017. Године.

План рада и временска динамика су одговарајући? **ДА** **НЕ**

План рада и временска динамика су одговарајући. **ДА**

IV.8 Метод и узорак истраживања

Мр Семко Лозић у истраживању теме “Програм превенције вербалног насиља над и међу ученицима – експериментална провјера” намјерава користити је експеримент. Основна карактеристика научности овог приступа је обновљивост. Управо ту обновљивост аутор намјерава обезбиједити тако да било ко може провјерити налазе овог истраживања уколико сматра потребним.

Узорак истраживања ће представљати ученици четири средње школе у Травнику: 1)

МСШ „Травник“, 2) КСШЦ „Петар Барбарић, 3) МСШ „Техничка школа“ и 4) МСЕУШ „Травник“. Биће обухваћено 219 ученика првог и другог разреда средње школе и 64 наставника.

Метод и узорак су одговарајући? ДА НЕ
Метод и узорак су одговарајући. ДА

IV.9 Мјесто, лабораторија и опрема за експериментални рад

Комплетан експеримент ће бити реализован у Травнику.
Опрема за ово истраживање није потребна, а умнажање инструмената, припрему програма и друге техничке припреме обавиће мр Семко Лозић.

Услови за експериментални рад су одговарајући? ДА НЕ
Услови за експериментални рад су одговарајући. ДА

IV.10 Методе обраде података

Сви подаци о иницијалним и финалним мјерењима, о ефикасности експерименталног програма, биће унесени у статистички програм SPSS Statistica For Windows а налази ће методолошки бити адекватно укрштени, статистички обрађени и методолошким методама упоређени.
Све налазе аутор намјерава адекватно протумачити и на крају дати властиту дискусију и закључак. Статистички програм за обраду података је SPSS 20 Statistica For Windows.

Предложене методе су одговарајући? ДА НЕ
Предложене методе су одговарајуће. ДА

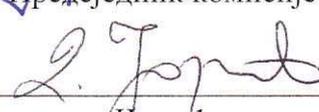
V ЗАКЉУЧАК

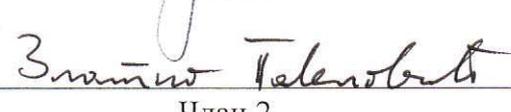
Кандидат је подобан	<u>ДА</u>	НЕ
Тема је подобна	<u>ДА</u>	НЕ

Образложење (до 500 карактера):

Датум:

Председник комисије

Члан 1

Члан 2

Члан 3